



Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Per Gustafsson

Bildande av naturreservatet Långåsberget, Torsby kommun

Syfte med reservatet

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara områdets naturskogsartade gamla barrskog
- gynna områdets förekomst av gamla tallar, och solexponerad död tallved
- skapa lämpliga livsmiljöer för vedlevande skalbaggar

Beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar Länsstyrelsen det område som avgränsas med heldragen svart linje på bifogad karta som naturreservat. Områdets gränser utmärks i fält efter inmätning/ förrättning av Lantmäteriet.

Reservatets namn skall vara Naturreservatet Långåsberget.

Länsstyrelsen fastställer den i bilaga 3 redovisade skötselplanen för naturreservatet.

Länsstyrelsen beslutar om nedanstående föreskrifter för att tillgodose syftet med naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i den rätt att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet.

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det i naturreservatet förbjudet att:

1. bedriva någon form av skogsbruk,
2. bedriva täkt och annan verksamhet som förändrar områdets ytformer som att schakta, tippa, gräva, dika eller anordna upplag
3. anlägga luftledning,
4. uppföra ny byggnad, mast, antenn eller annan anläggning
5. bedriva markförbättringsåtgärd som kalkning eller gödsling i området
6. uppföra stängsel
7. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel

Punkt A2 innebär inget hinder för löpande underhåll av den skogsbilväg som löper genom området.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6§ miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla sådana intrång som:

1. skötselåtgärder i enlighet med skötselplanen
2. gränsmarkering av, vägvisning, p-plats, markerad led och information om reservatet



Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Per Gustafsson

3. undersökningar av markslag, landskapselement, växt- och djursamhällen samt arter som ett led i uppföljningen av syfte och mål med reservatet
4. Ringbarkning och fällning av enstaka träd samt utläggning av stockar för att öka mängden död ved i området

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30§ miljöbalken om rätten att färdas och vistas i, samt om ordningen i reservatet i övrigt (gäller även markägare och innehavare av särskild rätt).

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det i naturreservatet förbjudet att:

1. insamla evertebrater, tex skalbaggar och landmollusker,
2. samla in mossor, lavar och vedsvampar,
3. skada eller borttaga träd och buskar, inklusive död ved såsom lågor, torrträd och torra grenar,
4. utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att i näringssyfte organiserat utnyttja området, samt för skolor och institutioner att regelmässigt utnyttja området för att utföra naturvetenskapliga eller andra undersökningar

I samband med vetenskapliga undersökningar kan länsstyrelsen meddela undantag från ordningsföreskrifterna under C. Till naturvetenskapliga undersökningar räknas bland annat den del av länsstyrelsens regionala miljöövervakning som utförs i samråd med naturvårdsförvaltningen samt undersökningar inom ramen för uppföljning av åtgärdsprogram för enskilda arter.

Ovanstående inskränkningar under A, B och C skall inte utgöra hinder för förvaltare att genomföra eller upphandla den skötsel som ska genomföras enligt till beslutet hörande skötselplan.

Länsstyrelsen beslutar att ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder ikraft tre veckor efter den dag författningen utkommit från trycket i länets författningssamling.

Motivering

Beskrivning av det omgivande landskapet

Naturreservatet Långåsberget ligger i en klassisk Värmländsk naturskogstrakt – Norra Ny socken – som redan på 1980-talet var känd för sin höga frekvens av naturskogar med flerhundraåriga tallöverståndare och silvergrå torrakor. Långåsberget ligger i en trakt med osedvanligt hög andel med höga naturvärden. Antalet nyckelbiotoper och naturvärdesobjekt är följaktligen också det stort i det omgivande landskapet. Området kring naturreservatet Långåsberget hyser även ett flertal biotopskydd och naturvårdsavtal och ytterligare fyra objekt med pågående reservatsbildning.

Skogarna är till stor del barrblandskogar med rik förekomst av gamla tallöverståndare och senvuxna granar. Många av tallarna i har överlevt en eller flera bränder. Landskapets skogar hade troligen en större andel tall innan bekämpningen av skogsbränder tog fart, men i takt med



Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Per Gustafsson

skogsbrandens försvinnande har andelen gran successivt ökat och skapat mer slutna, mörka och fuktiga skogar.

Tidigare förknippades områdets gammelskogar mest med fåglar som gråspett, vitryggig hackspett, slaguggla och videsparv. Under nyckelbiotopsinventeringen på 1990-talet visade det sig att många områden också var hemvist för ovanliga kryptogamer som till exempel brunpudrad nållav, lunglav, broktagel, violettgrå tagellav, norsk näverlav, brokig tagellav, grönsticka, skrovellav, gammelgranskål och dvärgbägarlav.

I de skogar som fortfarande är talldominerade och mer öppna påträffas regelbundet, om bestånden har någon död ved, rödlistade vedskalbaggar knutna till solexponerad död tallved. Som exempel kan nämnas raggböck och skrovlig flatbagge.

Beskrivning av naturreservatet

Naturreservatet Långåsberget omfattar totalt 14,3 hektar och utgörs till stor del av gammal brandpåverkad barrskog med flerhundraåriga överståndare av tall och yngre generation av gran därunder. Inslag av asp, björk och rönn finns i hela området. I svackorna finns grandominerade bestånd med inslag av björk, sälg och enstaka klibbal. Långåsberget hyser en värdefull kryptogamflora, bland annat finns de rödlistade arterna skrovellav och violettgrå tagellav representerade. I hela området finns gott om död ved av både barr och löv, såväl stående torrakor som lågor.

Fältskiktet är till övervägande del av blåbärstyp, men små örtrika partier finns i svackor och sluttningar.

Reservatet ligger i ett svagt västlut som kuperas av låga moränåsar i nord-sydlig riktning. Åsarna ger skogsbestånden en naturlig ståndsortsvariation från blött till torrt. Hela området påverkades av en stor skogsbrand 1868. Påverkan av skogsbruk har sedan dess varit ringa eller ingen alls.

Området går i ostnordostlig-västsydvästlig riktning från Långåsbergets topp ned i riktning mot Klarälven, cirka 3 kilometer nordost om Stöllet. I reservatet finns fyra nyckelbiotoper på sammanlagt 8,6 hektar och ett naturvärdesobjekt på 2,4 hektar. Området finns också med i den redovisning av urskogsartade urskogar på privatägd skogsmark som länsstyrelsen redovisade till Naturvårdsverket i december 2003.

Motiv till skydd och föreskrifter

Genom ett omfattande och till övervägande delar rationellt skogsbruk har många skogsbiotoper minskat kraftigt i omfattning och andelen gammal naturskog i skogslandskapet har minskat kraftigt. För växt- och djurlivet viktiga strukturer och processer som var vanliga före ett aktivt brukande av skogen håller på att försvinna. Processer som eld och översvämning som i naturtillståndet är viktiga för föryngring av skogsekosystemen, har i det närmaste upphört. För de arter som är knutna till naturskogsartade lövskogar, med krav som inte tillgodoses i den brukade skogen, är ytterligare reduktion av biotopareal troligen förödande för deras långsiktiga överlevnad. Skogsbruk i de naturskogsartade bestånden skulle därför vara ett allvarligt hot mot bevarandet av den biologiska mångfalden i området.



Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Per Gustafsson

Länsstyrelsen gör bedömningen att detta är ett mycket skyddsvärt område vars naturkvalitéer endast kan säkerställas genom att det undantages från skogsbruk och arbetsföretag som påverkar mark, flora och fauna.

Överensstämmelse med planer, internationella åtaganden och miljökvalitetsmål

Bildandet av naturreservatet Långåsberget bedöms vara förenligt med en från allmän synpunkt godtagbar användning av mark- och vattenresurserna enligt 3 och 4 kap. MB samt med den gällande kommunala översiktsplanen (1990-06-26). Bildandet av naturreservatet Långåsberget är en del i Länsstyrelsens arbete med att uppnå delmål 1 inom miljökvalitetsmålet "Levande skogar". Bildandet av reservatet är också en del i arbetet med genomförande av förslaget till åtgärdsprogrammet för skalbaggar på äldre tallved.

Intresseprövning

I reservatsbildningsprocessen ingår som en del att i alla frågor göra en vägning mellan enskilda och allmänna intressen med den utgångspunkten att det ska finnas en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas genom förbudet/inskränkningen, och den belastning som förbudet/inskränkningen har för den enskilde. Länsstyrelsen menar att den avgränsning av reservatet och de inskränkningar som gjorts av markanvändningen är nödvändiga, och att de inte går längre än vad som behövs för att uppnå syftet med reservatet. Länsstyrelsens ställningstagande i denna del har skett med tillämpning av proportionalitetsprincipen.

Långåsberget är beläget i ett skogslandskap med en ovanligt tät förekomst av naturskogsartade barrskogar. Naturreservatet Långåsberget är en viktig värdekärna i det landskapet, med en för många arter lämplig livsmiljö. Tillsammans med övriga bestånd i trakten (varav flera bestånd är skyddade av Skogsstyrelsen) säkerställs en koncentration av värdekärnor med möjlighet att på sikt uppbära hållbara populationer av många av de typiska och/eller skyddsvärda arterna i området.



Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Per Gustafsson

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Naturreservatet Långåsberget
Län	Värmland
Kommun	Torsby
N2000-beteckning	-
Lägesbeskrivning	3 km nordost Stöllet
Församling/Socken	Norra Ny
Topografisk karta	13D SV
Ekonomisk karta	13D 0c
Naturgeografisk region	30a
Fastigheter	Nedre Värnäs 1:68
Areal	14,3 ha
Förvaltare	Länsstyrelsen Värmland

Ärendets beredning

Länsstyrelsen kontaktades 2002 av en representant för de dåvarande markägarna, med en förfrågan om det fanns intresse att köpa fastigheten eftersom nästan 50 procent av dess virkesvolym stod i nyckelbiotoper. Fastigheten hade dessförinnan bjudits ut till försäljning, men alla intressenter hade avböjt med tanke på den stora arealen nyckelbiotop. Efter diskussioner mellan markägarna, Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen, som inte resulterade i någon lösning, bestämde slutligen markägarna att fastigheten skulle säljas på auktion.

Naturvårdsverket förvärvade den aktuella fastigheten på offentlig auktion den 3:e december 2004. Syftet var dels att bilda naturreservat av nyckelbiotoperna på fastigheten, och dels att använda resterande delar som ersättningsmark i en annan pågående reservatsbildning. Tre områden (Långåsberget, Skavåsen och Granberg) föreslås nu bli naturreservat, och övriga delar har lämnats som ersättningsmark.

Synpunkter från remissinstanserna

Värnäs-Stölletvägarnas samfällighetsförening (nedan angiven som "föreningen") har inkommit med synpunkter på den väg som löper genom reservatet (Svartåsvägen) samt vägen mellan denna väg och riksväg 45 (Långåbergsvägen). Föreningen har i sitt yttrande utgått från att en hänvisningsskylt till naturreservatet kommer att uppsättas vid riksväg 45. Föreningen kräver att naturreservatets fastighet utan inskränkning skall överta den andelstal i Svartåsvägen som fastigheten Nedre Värnäs 1:68 nu har. Föreningen kräver vidare att länsstyrelsen skall ersätta Långåbergsvägen för det extra slitage som vägen kommer att drabbas av.

Olle Lundin, fastighetsägare till en till reservatet angränsande fastighet, Nedre Värnäs 1:101 har inkommit med synpunkter på reservatet. Olle Lundin har synpunkter på föreslagna skötselåtgärder samt på hans möjligheter att transportera virke genom reservatet. De föreslagna skötselåtgärderna som Lundin ifrågasätter är bland annat utläggningen av färsk död ved och hur detta kommer påverka hans fastighet.



Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Per Gustafsson

Länsstyrelsens kommentar på inkomna synpunkter

Länsstyrelsen har inte för avsikt att ansöka hos Vägverket om att få en hänvisningsskylt till naturreservatet uppsatt. Beträffande de andelar i Svartåsvägen som det föreslagna reservatets skogsmark motsvarar kommer Länsstyrelsen att överta dem från tidigare ägare. Länsstyrelsen bedömer vidare att eftersom naturreservatet Långåsberget inte är ett område som kommer att lanseras som ett besöksmål kommer ett ökat slitage av vägarna att vara försumbart. Områdets ringa storlek är ytterligare en anledning till att ett av föreningen befarat besöksstryck med största sannolikhet kommer att utebli.

För att tillmötesgå angränsande markägares synpunkter, utan att motverka reservatets syften, kommer inte mer än fem kubikmeter färsk död ved per hektar tillskapas genom skötselåtgärder. I beslutet finns med avsikt inget hinder, utöver gällande lagstiftning, för transport av virke genom reservatet. Om behov av virkestransport finns kan angränsande fastighetsägare ta kontakt med Länsstyrelsen för samråd.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, se bilaga 4.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Eva Eriksson. Föredragande har varit byrådirektör Per Gustafsson. I den slutliga handläggningen har även deltagit chefsjurist Lars-Ove Olsson och länsantikvarie Lotta boss.

Eva Eriksson

Per Gustafsson



Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Per Gustafsson

Bilagor

1. Översiktskarta
2. Beslutskarta
3. Skötselplan
4. Hur man överklagar
5. Konsekvensutredning

Sändlista

Värnäs-Stölletvägarnas Samfällighetsförening, c/o Håkan Eles, Värnäsmon 27, 680 51 STÖLLET

Nedre Värnäs viltvårdsområde, c/o Håkan Eles, Värnäsmon 27, 680 51 STÖLLET

Naturvårdsverket, Blekholmsterrassen, 106 48 STOCKHOLM

Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 STOCKHOLM

Lantmäteriet, Box 288, 651 07 KARLSTAD

Skogsstyrelsen, Region Svea, Box 387, 651 09 KARLSTAD

Torsby kommun, 685 80 TORSBY

Värmlands läns Jaktvårdsförbund, Box 65, 660 60 MOLKOM

Lantbrukarnas Riksförbund, Länsförbundet i Värmlands län, Lillerud, 660 50 VÅLBERG

Nordvärmlands Friluftsområde, Industrivägen 11, 680 60 SYSSLEBÄCK

Naturskyddsföreningen, Länsförbundet i Värmland, Verkstadsgatan 1, 652 19 KARLSTAD

Värmlands Botaniska Förening, c/o Per Larsson, Fallängsvägen 39 A, 671 51 ARVIKA

Wermlands Ornitologiska Förening, c/o Rolf Tidemalm, Ställ Överbryn 5, 685 94 TORSBY

Olle Lundin, Ennarbolsmon 14, 680 51 STÖLLET

Ulf T. Carlsson, Älvsborgsvägen 6, 681 43 KRISTINEHAMN

Planeringsenheten 2 ex.

Enheten för areella näringar